

Ejnar Mikkelsen

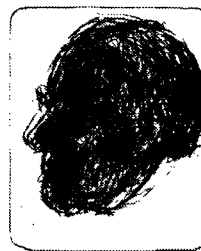
- en bibliografi

Helge Larsens forord til 2. udgave af bibliografien, udgivet af Arktisk Institut i 100-året for Ejnar Mikkelsens fødsel

I anledning af 25-året for dets oprettelse udsender Arktisk Institut en 2. udgave af dette værk, der fremtræder som en bibliografi, men som med lige så stort udbytte kan læses som en biografi. Når Arktisk Institut har påtaget sig udgivelsen, skyldes det, at Ejnar Mikkelsen, som i 1980 ville være blevet 100 år, var en af initiativtagerne til instituttets oprettelse og mangeårige formand for bestyrelsen. Værkets 845 indførsler spænder over 70 år af et livsforløb, der med hensyn til aktivitet, afveksling og spænding sikkert er uden sidestykke.

De fleste vil sikkert uvilkårligt forbinde navnet, Ejnar Mikkelsen med Grønland og polarforskning, og det er naturligvis også på disse områder han har gjort sin største indsats, men selvom mange har læst hans bøger, er det først ved gennemlæsning af dette værk, at det rigtig går op for en, hvor flittig en skribent, han var, og hvor kendt han var som forfatter også uden for Danmarks grænser. Hans forfatterskab omfatter 20 bøger, hvoraf flere er oversat til fremmedsprog, to af dem til 9 sprog. Foruden disse bøger har han fået udgivet 27 kortere fortællinger og rejsebekrivelser.

Det er imidlertid de hundredvis af ind-

EJNAR MIKKELSEN

EN BIBLIOGRAFI
udarbejdet af Hans Erik Toft

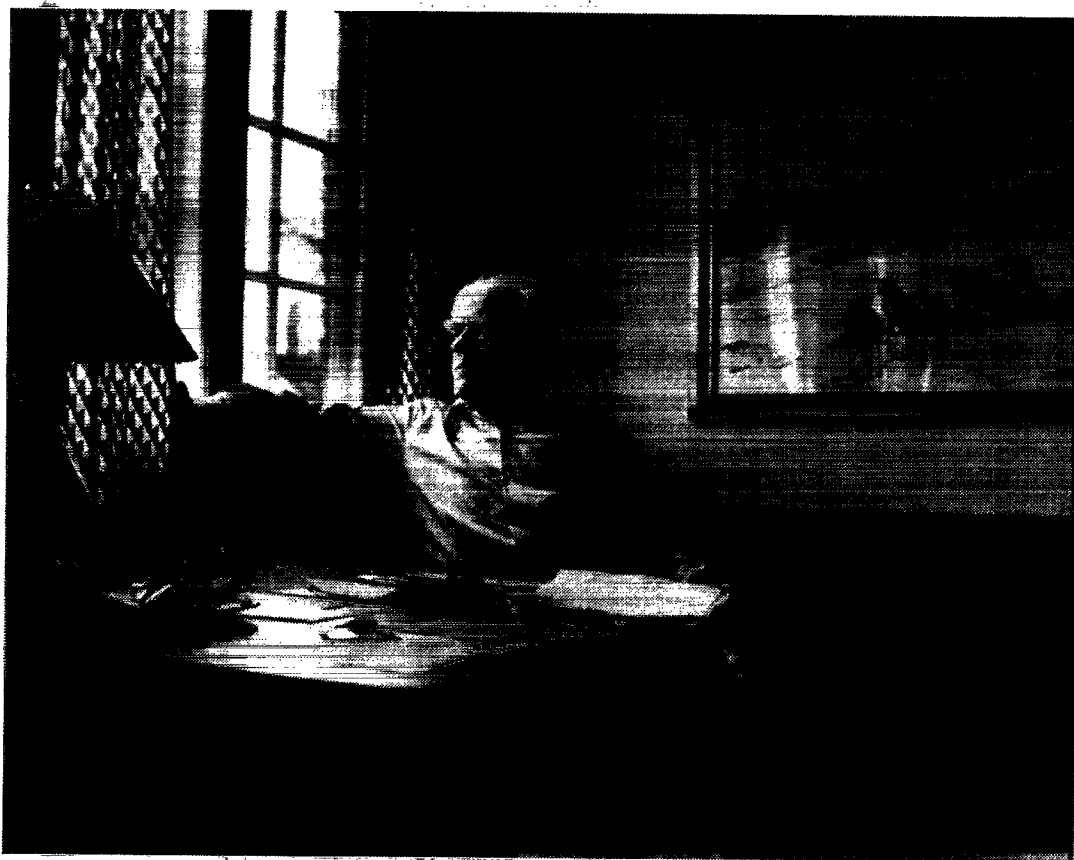
Udgivet af Sørensen og Sørensen
i samarbejde med
Arktisk Institut
1979

Bibliografien (77 sider) er udarbejdet af Hans Erik Toft. Pris kr. 25,40. Bogen kan købes i Det grønlandske Selskab eller i Arktisk Institut, telefon 01 - 64 05 43.

førsler fra aviser og tidsskrifter, af hvilke en meget stor del er skrevet af ham selv, der giver det mest levende indtryk af Kaptajn Ejnar Mikkelsens overordentlig virksomme liv. Trangen til at skrive har meldt sig tidligt, for allerede som 21-årig finder vi ham som forfatter til to korte artikler om den fantastiske bådrejse langs Grønlands østkyst, han året før havde deltaget i, og som blev optakten til hans arktiske bedrifter.

Mens det sikkert kun er få bekendt, at Ejnar Mikkelsen i 1906-07 var leder af en ekspedition til Nord Alaska, er hans bog, „Tre Aar paa Grønlands Østkyst“, der beretter om „Alabama“-ekspeditionen 1909-12, en af de mest læste beretninger inden for polarlitteraturen.

I 1920-erne fik han rigtig udløsning for sin skrivelyst, idet han blev journalist ved „Nationaltidende og „Dagens Nyheder“, to af datidens førende dagblade, og da stillingen medførte lange rejser, fik

Forfatteren Einar Mikkelsen ved arbejdsbordet.

han sin tilsyneladende permanente udlængsel tilfredsstillet. Den første rejse gik til Finland, hvor han var stærkt optaget af Karelernes frihedskamp. Senere rejste han til de baltiske lande, Estland, Letland og Litauen, der netop havde opnået den eftertragtede selvstændighed, der desværre viste sig at blive så kortvarig. Imidlertid havde han ikke tabt Grønland af syne, men fik lejlighed til at agitere for en radiostation i Grønland og for indførelsen af tamrener. Af mere vidtrækkende betydning blev det, at han gik stærkt ind for en i 1916 fremsat plan om en kolonisering af Scoresby Sund. Inden kampen for denne plan, som han

snart blev bannerfører for, rigtig gik løs, nåede han dog for „Nationaltidende“ at foretage en lang rejse gennem Syd- og Nord Amerika for at skrive artikler om emigrerede landsmænd, og i 1923 var han endog medlem af en handelsdelegation til Mexico.

Hermed var det slut med tilværelsen som journalist; en meget større og vigtigere opgave ventede ham, nemlig koloniseringen af Scoresby Sund. Den første og sværeste opgave bestod i at overbevise myndighederne om betydningen af en sådan kolonisation. Det blev en hård kamp, inden han fik dem overbevist, men takket være en fantastisk indsats lykkedes det

ham at få udrustet en ekspedition, der med ham som leder i 1924 gennemførtes. Selve sejladsen til og navnlig fra Grønland var ikke uden dramatik, men kolonisationen gennemførtes efter planen og blev en stor succes både befolkningsmæssig og politisk.

Vi læser videre i bibliografien og ser, at Ejnar Mikkelsen året efter Scoresby Sund-ekspeditionen driver fiskeriforsøg i Vestgrønland og nogle år senere hvalfangst på Færøerne, men mere og mere knyttes hans navn til Østgrønland. I 1932 er han leder af en østgrønlandsekspedition, og i 1933 bliver han udnævnt til inspektør for Østgrønland. Udnævnelsen var vist fra Statens side nærmest tænkt som en cadeau til Ejnar Mikkelsen for hans indsats med kolonisationen af Scoresby Sund, men det passede slet ikke til hans temperament at være inspektør af navn, han ville også være det af gavn. Det fik han snart lejlighed til at vise, dels ved at presse på for at få forbedret de sundhedsmæssige og erhvervsmæssige forhold i Angmagssalik, men navnlig da der i 1936 opstod en influenza-epidemi i Angmagssalik, som bortrev mange mennesker. Efter epidemien stod man over for problemet, hvem der skulle tage sig af næsten 50 enker og mere end 200 børn, der stod uden forsørger. Staten kunne ikke påtage sig det, men så trådte Ejnar Mikkelsen til. Med Scoresbysund-Komiteen, der i sin tid financerede kolonisationen, som baggrund lykkedes det snart at skaffe faddere til børnene og hjælp til enkerne, og problemet var løst. Ejnar Mikkelsen var utrættelig i sine anstrengelser for at hjælpe østgrønlanderne, som han følte sig stærkt knyttet til,

Ejnar Mikkelsen og Helge Larsen i audiens i anledning af formandskiftet i Det grønlandske Selskab, januar 1956.

ikke mindst efter at han i et år måtte overtage stillingen som kolonibestyrer i Angmagssalik. En bedre ven kunne de ikke få, for dels havde han et stort, varmt hjerte, dels var han i besiddelse af en enestående evne til at skaffe penge til formål, han gik ind for, og det fik østgrønlanderne at mærke i rigt mål.

Med disse eksempler hentet fra indførsler i dette værk håber jeg at have givet indtryk af en usædvanlig personlighed, hvis virksomme liv kan tjene som inspiration for andre.